

Barn, som fick fönsterskri. De fick stiga opp om morgonen och ta ut fönstret. Det skulle vara på fastande mage man gjorde det. De fick inte tala under tiden de gjorde det. Så skulle en av föräldrarna stå utanför fönstret och en innanför. Så skulle de lyfta ut barnet genom fönstret tre gånger. Hjälpte det inte så fick de göra om det. Den ena gången skulle då vara vid ny och den andra vid nä(nedan).

HAVANDE KVINNA. Hon skulle inte röra vid sig själv, när hon blev rädd. Hon skulle inte dia barnet, när hon var skräm, ty då kunde det få slaganfall.

EFTERBÖRDEN. Barnmorskan brände upp efterbörden. Man kunde sätta över FÖDSLOSMÄRTORNA på en annan, det har jag hört talas om. När de hade fått barn fingo de inte gå ut utan btål i händerna, ty då tog WÄTTER barnet och lade dit ett annat i stället. När barnet var bortlyft en gång, så var det inte lätt att få det tillbaka.

Endast barnmorskan och fadren fick vara närvarande vid födseln. Det var en slags soppa som grannkvinnorna kom till barnsängskvinnan med. Modren fick inte gå någonstans innan hon hade gått till kyrkan, inte ens i närmaste grannhus fick hon gå, ty då blev det en olycka

Katolina Pettersson, Mörrum

3395

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

i det hus, dit hon gick.

På ett ställe hörde jag att modern vaknade på natten. När hon inte hörde sitt barn skrika såg hon efter och såg det stå på huvudet i sopetunnan borta vid dörren. Längre hade inte Wätter hunnit med barnet.

3.

DOP. Barnet döptes 8 dagar efter födelsen. Man döpte barnet på vilken dag som helst, mest på eftermiddagen. De, som hade långt till kyrkan körde till kyrkan på förmiddagen. I forna tider red man till kyrkan, fruntimmer såväl som karlar, och då hade man särskild kristnadepåse som man hade barnet i. En sådan påse var vacker. Med blommor, spetsar, sidentofsar, den ene skulle vara finare än den andre. Så lånte de den sig emellan och nyttjade den. Gudmoren och två faddrar skulle fara iväg med barnet till dopet. Var det riktigt fint skulle det vara fyra faddrar. Gudfaren, han som var man till gudmoren, skulle vara med. Gudmoren stod till höger framför prästen, och så faddrarna runt omkring bakom henne. Det skulle alltid vara en karl och ett fruntimmer till fadder. Voro de fyra, så skulle det vara två av var sort.

En av faddrarna, en kvinnlig, skulle lösa opp dopmössan. Gudfaren skulle inte vara inne vid dopet. Han skjutsade blott till kyrkan. HUR BARNET LINDADES. Man lindade in barnet, så att armarna låg i kors. På så sätt skulle det få krafter i armarna. Lindan var omkring tre alnar lång, sydd av väv eller stickad. Somliga vävde den i bandstolar. I lindan sydde de in vätteljus, små bruna. När jag och min bror voro små, var vi i sandgraven och letade opp vätteljus.

Det var endast ett par tre dagar som armarna voro inlindade. Sedan fick armarna vara fria. Gudmoren stoppade in pengar eller ett psalmboksblad i lindan den dagen barnet skulle döpas. Det senare var för att det skulle bli nimmt till ätt läsa. Om föräldrarna ville så kunde de också stoppa pengar på barnet. De pengar som stoppades in skulle föräldrarna gömma och bevara till dess att barnet vuxit upp, och sedan skulle de ge det pengarna, så skulle han bli rik, när han blivit stor.

~~Karolina~~ Karolina Pettersson, Mörrum

FÖDSEL.

*Mörrum
Kistel.
Mörrum sept. 1829*

3395

*Uppf. av Carlén
Mörrum
Född 1853 i Mörrum*

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

5

Badvattnet, som man badade barnet i, grov de en häla till och slog det i till dess att barnet blivit döpt. De höljde över så att inte solen skulle kunna skina på det. Inte ens bladjorna, som tvättades, fick hängas ut, utan de måste hänges på vänden till dess att barnet blivit döpt.

EFTERBÖRDEN skulle genast brännas upp. Askan skulle slås i samma hål, som de grov för badvattnet. NAVELSTRÄNGEN band de ett band om; de hade särskilda bindlar till det. Barnet diades genast efter så fort det skrek.

Barn som voro födda med SEGERHUVA, en sorts hud de hade över huvudet, skulle bli särskilt förståndiga och visa. De skulle ta vara på segerhuvun till dess att barnet växt upp. Det var många som inte hade begrepp om att ta vara på den och torka den för att gömma den.

VAGGA hade de inte förr. De hade en korg, som de band i taket, och så svängde de den fram och tillbaka. De hängde inte opp korgen förrän barnet blivit lite större, en månad gammalt.

Segehuva

GUDMOREN skulle giva barnet full utrustning, när det skulle vacci-
eras, då det var lo- ll månader gammalt. Somliga hade gudmoradräk-
en med sig när de kommo och skulle följa med modern i kyrkan. Gud-
moradräkten var olika allt eftersom gudmödrarna voro rika därtill.
KYRKTAGNING skedde en månad efter framfödandet. När de skulle gå i kyr-
kan fingo de stå i vapenhuset, gudmodern och modern, tills det ring-
de samman. Sen öppnades dörren och innanför hade kyrkvaktmästaren
satt en pall. Där lade modren sig på knä, och så kom prästen och läste
över henne. När han hade läst tog han henne i handen, och så satte gud-
moren och modren sig i en stol. Båda voro svartklädda. I vapenhuset
gav modren kyrkvaktmästaren pengar för att han hade satt fram pallen.
När det fick han innan de gingo in i kyrkan. När man började sista psalmen
så skulle de båda gå ut ur kyrkan. Den kyrktagna skulle gå till höger
och gudmoren till vänster. Medan den, som kyrktogs, låg på knä på pallen
så skulle gudmoren hålla hennes själ, annars inte. När gudmoren kom
hem från dopet så var det hon som skulle lämna barnets fader det lilla
nydöpta barnet och säga: "Här har du en Kristen i stället för en hedning"

Karolina Pettersson, Mörrum

3395

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

7

KRISTNAGILLE. På den tiden i min uppväxt gjorde de stora barn-
dop. Då skulle de komma med grötakoppar(risgröt) och sockerkakor
som förning. Alla grötakopparna skulle gå runt bordet. Gudmorens
skulle gå först ikring bordet. Var och en skulle ta först ur sin
grötakopp, så att de visste vem som rådde om den. När det var sto-
ra barndop var både prästen och prästfrun med på barndopet, kristna-
gillet. Bakelser och sockerkaka och vin samt kaffe skulle de ha
till efterrätt. Som första rätt hade de smörgåsbord, sedan soppa,
vinsoppa, d.v.s. sviskon och russin, men så skulle det vara vin i.
Sen potatis och gädda eller annan fisk, men gädda var finast.
Lax var det inte på den tiden som det är nu. Och så kom steken, kalvstek.
Gröten var sista rätten. Kristnagillet kunde vara hela natten
till utpå ottan ibland. De dansade inte på barndop, utan blott
satt och pratade och hade lite drickesvaror, som de drack.

NAMN PÅ BARNET. Barnet hade sällan mer än två namn. Och oftast inte mer än ett. Prästen ville inte att det skulle ha många namn.

Barnet uppkallades efter farföräldrar eller morföräldrar som voro döda. Det brukade inte väljas mellan så många olika namn. Namnen var blott några stycken sådana som Hanna, Johanna, Kerstin, Hans och Åke, sådana där gammaldagsnamn. Det var mest efter någon avlidet barnet uppkallades.

När barnet hade något slags LYTE - om moren hade blivit rädd för något på kyrkogården, så skulle de taga jord på kyrkogården. Allteftersom sjukdomen var beskaffad skulle barnet dricka av jorden blandad med vatten, eller båda i detta. De skulle inte taga jorden utan att bedja den döde, från vars kulle de togo jorden, om att få taga den.

VID MISSFALL skulle de gräva ner fostret i en av sina gravar på kyrkogården. Det ringde inte för ett sådant barn, ej heller för dödfödda barn på den tiden. De gick till kyrkogården med sådana barn en kväll i skumme.

2
(Barnet är ut-
vårtas!)

3395

KVINNA I GROSSEE SOM DOG. När de inte tog barnet ifrån henne innan hon dog, fick man lägga kläder i kistan till barnet, d.v.s. linda. Det var en här i Mörrun, som inte fått något med sig i kistan till barnet, hon gick upp ur graven och kom tillbaka och bad att få svep till barnet.

När de hade fått oäkta barn fick de inte gå till nattvarden förrän de hade gått kyrkoskrift. Då skulle de gå in i sakristian, där de två kyrkovärdarna skulle vara närvarande. Sen läste prästen ur psalmboken.

Karolina Pettersson, Mörrum

3395

När vi GICK OCH LÄSTE så fick vi gå en och en fram för prästen i
hans kammare. Vi fick gå itre dagar och komma fram. Då fick vi svara
på grundfrågor, som han hade lärt oss. Första året oktober-pingst.
Den jag gick och läste för hette Sven Jakob Morin, kyrkoherde i
Gammalstorp. De sista kunde komma fram till och med på söndagsmorgonen
innan de skulle gå till nattvarden. När jag kom i fösstun mötte jag
min kamrat som såg glad ut. Då tänkte jag att jag nog klarade mig.
När prästen frågade mig gick det bra, och han sade: "Nu må du gå,
nu är du framkommen".

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

10

Annette Svensson, Åryd. Född nr2 Froarp Asarums s:n 1873.

3395

Här följer en visa, som fru Annette Svensson hört på ett julakalas när hon var en 6-7 år. Det var en gammal 60-70-års man som sjöng den. Han hade lärt den av sina föräldrar"har jag sen hört". Annette Svensson kallar visan"SVERIGES LAGAR".

1) Och Sveriges lagar man ofta klagar
man lever lycklig varenda dag
Vi vänta oss inom några dagar
på ryggen får man sina fyrtio par
(Talar:)Det var gott kalas
Tjom faderullan lullan lej.

2) Jag hade en syster hon hette Bengta
och rackar/Hansson *) fick hon till man.
Ja stackars svåger blev illa gifter
fick hålla hora åt varje man
(Talar:) Det var hyggligt äktenskap
Tjomfaderullan---

X *)De hade s.k. hästaskärror med två vingar. Av skrällen blev hästarna så skygga, att de stöp. På så vis slaktade de dem.De, som skrämde ihjäl hästar på så sätt kallades rackare. Ett högt berg vid Granefors bruk((5minuters väg därifrån)) kallades rackareberget. Där skrämde de ihjäl hästar talte mör och far om. Långe Norling hette en karl, lång och räli, som reste omkring och erbjöd sig skrämna ihjäl hästar.

X 3) Jag hade en broder, han hette Pelle
han dugde nätt o jämt till ingenting
Ja, ni må tro det var en riktig sälle
han vandrar världen så vitt omkring
(Talar:) Och så stal han
Tjom faderullan ---

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

11

*Telekampen
Litterat.
Museum.*

*Uppb. Arth. Melan-
ypen*

1929.